

Pozsony, 1971. június 28. Jelentés az SZLKP KB Elnöksége számára a Dobos László elleni pártvizsgálat eredményeiről, amely szerint Dobos Lászlót terheli a fő felelősség a Csemadok tevékenységében 1968–1969 folyamán bekövetkezett deformációkért.

Správa o výsledku šetrenia činnosti Ladislava D o b o s a v rokoch 1968 – 1969

Výsledok šetrenia:

Šetrením sa ukázalo, že Ladislav D o b o s má hlavný podiel na deformáciách, ktoré sa vyznačovali v rokoch 1968 – 1969 snahou nacionalistických a pravicových síl, aby Csemadok okrem kultúrnej organizácie sa stal aj politickou organizáciou maďarskej národnosti v ČSSR. Ďalej nesie hlavnú vinu za rozniecovanie kampane proti súdruhom, ktorí stáli na zásadách proletárskeho internacionalizmu.

Jeho politické postoje odrážajú napríklad stanovisko maďarskej sekcie Zväzu spisovateľov z marca 1968, ktorého bol spoluautorom. K stanovisku, ktoré bolo vydané na podporu marcového stanoviska ÚV Csemadoku, sa objavia krajne nacionalistické požiadavky a charakterizuje ho nemarxistický postoj v riešení národnostnej otázky a kádrových problémov, najmä pokiaľ ide o politickú reprezentáciu maďarskej národnosti v ČSSR.

Napriek tomu, že súdruh Dobos ako člen predsedníctva a pléna ÚV Csemadoku hlasoval za marcové stanovisko ÚV Csemadoku, čoskoro ho už považoval za nedostačujúce – stanovisko maďarskej sekcie Zväzu spisovateľov prelicituje stanovisko ÚV Csemadoku vo všetkých bodoch. Takýmto spôsobom toto stanovisko sa stalo hlavnou príčinou toho, že okresné výbory a miestne organizácie Csemadoku boli dezorientované a často prijali podobné krajnostné požiadavky, ktoré sú obsiahnuté v spomenutom stanovisku (viď prílohu).⁴⁴⁹

Ladislav Dobos nesie hlavnú vinu na tom, že po jeho nástupe do funkcie predsedu ÚV Csemadoku sa stupňovala snaha u určitej časti členov predsedníctva ÚV Csemadoku, vytvárať ďalšie samostatné národnostné organizácie, ako Maďarský zväz mládeže a Zväz maďarských pedagógov. Dôkazom toho je diskusný príspevok Ladislava Dobosa na predsedníctve z 2. augusta 1968, kde hovorí: „Csemadok postupne sa stáva spoločenskou organizáciou a z oblasti kultúry prechádza na politiku. Považujem za potrebné zvolať celoštátnu poradu predstaviteľov maďarského kultúrneho života a dobré by bolo, keby do tohoto času už bol založený Maďarský zväz mládeže a Zväz maďarských pedagógov, aby sa tieto na tejto porade mohli zúčastniť, ako inštitúcie. Takto by mohol vzniknúť maďarský národný front. Tieto organizácie budú žiadať, aby sa mohli stať členmi v národnom fronte, a je otázkou, či sa uspokojíme s tým, že tieto organizácie budú členmi Csemadoku, alebo majú byť aj členmi v Národnom fronte.“

Ladislav Dobos, ako predseda ÚV Csemadoku, so svojím oportunistickým, politickým postojom úplne uvoľnil cestu krajne nacionalistickom prúdom v Csemadoku a ich snahy nie žeby brzdil, ale opačne, inšpiroval a podporoval ich. Na rozširovanie protisovietskych prejavov využili aj situáciu v redakcii ÚJ SZÓ. Napríklad k ich aktivite možno pripísať, že v ÚJ SZÓ a v Pravde bol uverejnený otvorený list delegátom mimoriadneho zjazdu KSS – 27. VIII. 1968.

⁴⁴⁹ A jelentés mellékleteit nem közöljük.

Ladislav Dobos v augustových dňoch v roku 1968 spolu s dr. Rudolfom Szabóm bol hlavným organizátorom a osnovateľom rôznych protisovietskych rezolúcií a akcií, ktoré boli zamerané na osočovanie ZSSR a ostatných socialistických krajín. Na protisovietskej platforme zotrval aj po auguste, čo dokazuje aj jeho diskusný príspevok na porade okresných tajomníkov Csemadoku v septembri 1968. (Viď prílohu)

Po augustových udalostiach a najmä koncom roku 1968 a v roku 1969 Ladislav Dobos, ako predseda ÚV Csemadoku sa stal hlavnou brzdou tej snahy, aby sa Csemadok vysporiadal s chybami, ktorých sa dopustil. Namiesto nápravy chýb plne podporoval nemarxistické myšlienky a názory, ktoré sa dostali na program Csemadoku. Tento program jasne vyjadroval tie snahy krajne nacionalistických živlov, ktoré vznikli v Csemadoku pred augustom.

Ladislav Dobos nesie hlavnú zodpovednosť spolu s dr. Rudolfom Szabóm za bezzákladovú a netriednu kádrovú politiku, ktorá sa prejavila hlavne pri zostavení kandidátky na mimoriadnom X. valnom zhromaždení ÚV Csemadoku, kde plne uplatňovali teóriu elity. Nesie i plnú zodpovednosť za krajne nacionalistické ovzdušie, ktoré ovládlo mimoriadne valné zhromaždenie, čo sa odzrkadlilo aj v záverečnom slove Ladislava Dobosa (viď prílohu).

Svoju funkciu a postavenie v Csemadoku i neskôr využil na to, aby vo vnútri Csemadoku nedošlo k diferenciacnému procesu, aby chyby boli ututlané a namiesto komunistickej kritiky a sebakritiky, chyby sa snažil ospravedlňovať a do popredia staval bezzákladovú, netriednu národnú jednotu.

Z týchto príčin dochádza aj k tomu, že predsedníctvo ÚV Csemadoku, ani po aprílovom pléne ÚV KSČ nebolo schopné urobiť patričné uzávery a nedochádza k patričným uzáverom ani po pléne ÚV KSS v júni 1969, kde bolo jasne vyjadrené, že ani Matica slovenská, ani KZUP, ani Csemadok nie sú reprezentantmi národa a národností. Ladislav Dobos svojim oportunistickým postojom k chybám ÚV Csemadoku nesie hlavnú vinu na tom, že v podstate pravicový, oportunistický a revizionistický program Csemadoku napriek jasným stanoviskám najvyšších orgánov strany zostával v platnosti až do májového pléna ÚV Csemadoku v roku 1970. Ladislav Dobos nedokázal ani v ďalšom období sa dištancovať verejne od svojich nesprávnych názorov a namiesto otvoreného priznania chýb, ktorých sa on sám dopustil, chyby a nedostatky sa pokúsil zvalovať na kolektív, ktorý viedol.

a) Na základe týchto faktorov navrhujeme vylúčiť Ladislava Dobosa z radov KSČ;

b) Odvolať Ladislava Dobosa z funkcie poslanca SNR a poslanca Snemovne národov.⁴⁵⁰

SNA, ÚV KSS, k. 1297, a. j. 4., géppel írt tisztázat

Összefoglalás: A vizsgálat megállapította, hogy Dobos Lászlónak fő szerepe van abban, hogy a nacionalista és jobboldali erők a Csemadokot a magyar kisebbség politikai szervezetévé akarták változtatni. Őt terhel a felelősség a proletár internacionalizmus ta-

450 A jelentést az SZLKP KB Elnöksége 1971. július 7-én tárgyalta meg és hagyta jóvá, ami után elhatározta Dobos kizárását a kommunista pártból, valamint megfosztását prágai és pozsonyi parlamenti képviselői mandátumától. (SNA, ÚV KSS, k. 1297. a. j. 4.)

laján álló elvtársak elleni kampány miatt is. Politikai nézeteit többek között a Szlovák Írók Szövetsége magyar tagozatának 1968. márciusi állásfoglalása tükrözi, amelynek társszerzője volt, s amely szélsőségesen nacionalista kívánalmakat fogalmazott meg. Fő felelősség terheli az önálló magyar társadalmi szervezetek létrehozására irányuló törekvésekért, amit a Csemadok KB Elnökségének 1969. augusztus 2-i ülésén elhangzott felszólalása bizonyít, amelyben a magyar társadalmi szervezetekkel együtt egy Magyar Nemzeti Front létrehozását szorgalmazta. 1968 augusztusában Szabó Rezsővel a szovjetellenes nyilatkozatok és akciók megfogalmazója és főszervezője volt. Felelős azért a szélsőségesen nacionalista légkörért is, amely a rendkívüli közgyűlést uralta. Tisztségét arra használta fel, hogy a Csemadokon belül akadályozza a hibák feltárását, s ő sem határolódott el helytelen nézeteitől. Ezek alapján javasoljuk kizárását a CSKP-ból és visszahívását az SZNT és a Nemzetek Kamarája képviselői tisztségéből.

128

Pozsony, 1971. június 28. Jelentés az SZLKP KB Elnöksége számára a Szabó Rezső elleni pártvizsgálat eredményeiről, amely őt nevezi meg a Csemadok 1968. augusztusi szovjetellenes állásfoglalásainak egyik fő kezdeményezőjeként.

S p r á v a

o výsledku šetrenia činnosti Dr. Rudolfa Szabu v roku 1968–69

Dr. Rudolf Szabó
 narodený 10. V. 1928
 člen KSČ od r. 1952
 pôvodné povolanie: právnik
 národnosť: maďarská
 stav: ženatý
 bytom v Bratislave

Na základe uznesenie predsedníctva ÚV KSS zo dňa 16. III. 1971⁴⁵¹ sa uskutočnilo prešetrenie činnosti Dr. Rudolfa Szabu, bývalého vedúceho tajomníka ÚV Csemadoku v rokoch 1968–69.

V priebehu šetrenia boli preštudované zápisnice a uznesenia predsedníctva ÚV Csemadoku, ďalej články napísané Dr. Szabom v rokoch 1968–69, boli vyžiadané kádrové posudky od ZO KSS pri ÚV Csemadoku, ZO KSS pri SNR a v priebehu šetrenia došli niektoré osobné vyjadrenia o činnosti Dr. Rudolfa Szabu.

Výsledok šetrenia:

Šetrením sa dokázalo, že Dr. Rudolf Szabó v rokoch 1968–69 sa dopustil ako vedúci tajomník ÚV Csemadoku niekoľko závažných politických chýb. Tieto chyby, ktoré v pod-

451 Valószínűleg elírás: a pártvizsgálatra az SZLKP KB Elnöksége 1971. március 18-i ülésének határozata alapján került sor.